

RADA MIEJSKA w MORĄGU

**14-300 Morąg
ul. 11 Listopada 9**

**Uchwała Nr IV / 52 / 19
Rady Miejskiej w Morągu
z dnia 22 lutego 2019 r.**

w sprawie: **przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019- 2023.**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.), oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Miejska w Morągu uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2023.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Morąga.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**
Marek Raćkowski

Załącznik
do Uchwały Nr IV/52/19
Rady Miejskiej w Morągu
z dnia 22.02.2019 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2019 – 2023

MORĄG, LUTY 2019 R

Spis treści

Wstęp	3
1. Podstawy prawne programu.	4
2. Diagnoza problemu przemocy w Gminie Morąg.	4
3. Zasoby Gminy.	6
4. Cele programu	7
5. Realizatorzy programu	9
6. Oczekiwane rezultaty działań zawarte w programie	9
7. Monitorowanie i ewaluacja programu	9
8. Finansowanie programu	10

WSTĘP

Przez przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne osób dotkniętych przemocą.

Przemoc domowa jest często problemem ukrytym, któremu towarzyszą inne dysfunkcje w rodzinie.

Z punktu widzenia prawa przemoc uznawana jest za przestępstwo, co zobowiązuje służby policyjne i wymiar sprawiedliwości do interweniowania, podejmowania działań na rzecz ochrony ofiar, ścigania i karania. Aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie, na relacje między ofiarą i sprawcą, na odczuwane przez ofiary skutki przemocy a także na możliwości wyjścia z przemocy. Spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości takich jak poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności ludzkiej. Zaś z punktu widzenia społecznego zwracają uwagę na funkcjonujące mity i stereotypy usprawiedliwiające zachowania przemocowe.

Wyróżnia się pięć podstawowych form przemocy w rodzinie:

- *fizyczną* – najbardziej widoczną i trudną do ukrycia, od szturchnięcia, popychania, ciągnięcia za włosy aż po zachowania powodujące ostre urazy fizyczne wymagające hospitalizacji,
- *psychiczną* – najtrudniejszą do udowodnienia, charakteryzującą się ignorowaniem potrzeb, krytykowaniem poglądów, zazdrością, ograniczaniem kontaktów z bliskimi, oskarżaniem, poniżaniem, wyśmiewaniem, upokarzaniem, szantażowaniem, stosowaniem gróźb,
- *materialną* – uniemożliwiająca podjęcie pracy, dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych, niszczeniem własności, nie łożeniem na utrzymanie rodziny i domu,
- *seksualną* – poprzez przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych, zmuszanie do nieakceptowanych przez partnera praktyk i zachowań seksualnych (od sytuacji zmuszania do oglądania pornografii po gwałt),
- *zaniedbanie* – najczęściej stosowane wobec dzieci a objawiające się niezaspokojeniem ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniedbaniu mówimy też gdy dziecko jest odrzucone emocjonalnie, rodzice nie wyrażają zainteresowania jego rozwojem, problemami a także zdrowiem i higieną

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej wymaga współpracy i współdziałania instytucji i organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą rodzinie i dziecku. Współpraca ta winna polegać na diagnozowaniu i identyfikowaniu problemu w rodzinie, podejmowaniu interwencji, niesieniu pomocy konkretnemu dziecku czy rodzinie ale również na wspólnym wypracowywaniu strategii pomocy przez interdyscyplinarny zespół profesjonalistów.

1. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

1. Uchwała nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020. (MP z 2014 r. poz. 445).
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (t.j. Dz.U. z 2011 r., nr 209, poz. 1245).
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia (Dz.U. z 2016 r. poz.1492).
5. ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz.2137, z późn.zm.).
6. ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 1508 z późn.zm),
7. ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.).
8. ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2019 r., poz. 161),
9. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2018 r., poz. 1457, z późn. zm.),
10. ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1600, z późn. zm.),
11. ustawa z dnia 25 lutego 1964 R. Kodeks rodzinny i Opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 20127 r. poz. 682, z późn. zm.),
12. ustawa z 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2018 r. nr 1987)
13. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2018 r., poz. 450 z późn.zm)

2. DIAGNOZA

W pierwszej połowie 2018 r. Małopolskie Centrum Profilaktyki, na zlecenie Gminy Morąg, przeprowadziło na terenie Gminy Morąg badania ankietowe, obejmujące podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, uzależnieniem od hazardu, **przemocą w rodzinie oraz w środowisku szkolnym**, a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk. Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych zostały uzyskane w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych wśród trzech grup reprezentujących trzy lokalne środowiska:

- a) dorośli mieszkańcy,
- b) dzieci i młodzież szkolna,
- c) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

Dane pochodzące z badań ankietowych uzupełnione zostały o dane na temat funkcjonowania Odrodka Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.

Sporządzona została **Diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Morąg**, w której czytamy, iż Polacy deklarują, że najczęściej doświadczali agresji w domu (9%) bądź na ulicy poza najbliższą okolicą. Podobna liczba osób padła ofiarą przemocy nieopodal miejsca zamieszkania. Co dwudziesty ankietowany (5%) został zaatakowany w restauracji, kawiarni lub na dyskotecę, czterech na stu (4%) spotkało się z przemocą w pracy lub szkole, a trzech na stu (3%) w środkach komunikacji.

Z wyników CBOS wynika, że przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcając swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając.

Z tego też względu Małopolskie Centrum Profilaktyki badało na terenie Gminy Morąg rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiara lub sprawcą przemocy w rodzinie.

Z opracowanej diagnozy wynika, że:

- 1) 18 % respondentów (ankietowanych mieszkańców Gminy) ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 55% podejrzewa, że tak się dzieje, 27% badanych mieszkańców stwierdziła przecząco.
- 2) Wśród badanych mieszkańców 43% badanych wie do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Badani wskazywali najczęściej: policję, telefon zaufania, centrum pomocy oraz Niebieską Linie.
- 3) Łącznie 46% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wycelenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.
- 4) W społeczeństwie obecne jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. „dobrych domach”. 33% mieszkańców Gminy Morąg jest skłonny myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie, co oznacza, że w ich opinii przemoc występuje tylko w domach z marginesu społecznego.
- 5) Łącznie 30% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta jak i mężczyzna.
- 6) Zbadane zostały wartości dotyczące świadomości badanych mieszkańców na temat specyfiki przemocy. Z odpowiedzi respondentów wynika, że: a) przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – 36% odpowiedzi; b) przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary – 35% odpowiedzi; c) policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych – 71% odpowiedzi.
- 7) Respondenci otrzymali propozycje czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. Uzyskane wartości pozwalają sądzić, że badani przejawiają postawy wychowawcze, które właściwe są dla tradycyjnego, tj. konserwatywnego wychowania. Stwierdzenie „*Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa*” w większości spotkało się z aprobatą respondentów – łącznie 79% mieszkańców zgadza się z takim stwierdzeniem. 32% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem. W związku z tym, można przyjąć, że część badanych nie utożsamia klapsów z karami fizycznymi. Kolejne twierdzenie: „*Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek*” spotkało się z akceptacją 29% respondentów. Łącznie 33% badanych zgadza się i raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że kary fizyczne hartują dziecko oraz pozwalają lepiej radzić w przyszłości.

W ramach funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz procedowania Niebieskiej Karty, w 2018 r. objęto pomocą 58 rodzin. Osobom dotkniętym przemocą w rodzinie (151 osób) udzielana była pomoc w formie poradnictwa psychologicznego (74 osoby), prawnego (19 osób), socjalnego (90 osób), zawodowego i rodzinnego (8 rodzin) – przez specjalistów zatrudnionych w MOPS i Punkcie Konsultacyjnym ds. Przemocy i Uzależnień.

Procedura Niebieskiej Karty, w 2018 roku, procedowana w 59 rodzinach, w tym w 44 rodzinach, w których procedurę wszczęto w 2018 r.

Z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczeni o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie orz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy , w 2018 r. została zakończona procedura Niebieskie Karty w 35 rodzinach, a w 7 przypadkach grupy robocze rozstrzygnęły o braku zasadności podejmowania działań.

Nadmienić należy, iż w 2018 r. nie była wszczynana procedura Niebieskie Karty w stosunku do dziecka.

Procedurę wszczęcia Niebieskiej Karty , w latach 2016-2018, przedstawia poniższa tabela.

Procedura NK	2016	2017	2018
<i>Liczba wypełnionych Niebieskich Kart, wszczynających procedurę ogółem:</i> w tym przez:	60	58	44
✓ Policję	46	51	34
✓ MOPS	9	7	4
✓ GKRPA	2	4	5
✓ Oświatę	3	1	1
✓ Służbę zdrowia	0	0	0

3. ZASOBY GMINY

Na terenie Morąga funkcjonują podmioty, które w ramach swoich obowiązków i kompetencji realizują zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są to:

- 1) Komisariat Policji.
- 2) Prokuratura Rejonowa w Ostródzie Oddział Zamiejscowy w Morągu.
- 3) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, powołany przez Burmistrza Morąga.
- 4) Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy, funkcjonujący przy Pełnomocniku Burmistrza ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w którym zatrudnieni są m.in. psycholog, prawnik, psychoterapeuta,
- 5) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniający pracowników socjalnych i radcę prawnego, psychologa i psychoterapeutę
- 6) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie instytucje te współpracują z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, Strażą Miejską, placówkami oświatowymi, placówkami służby zdrowia, Sądem Rejonowym w Ostródzie Wydziałami: Rodzinnym i Karnym, z kuratorami zawodowymi i społecznymi, asystentami rodziny i organizacjami pozarządowymi.

4. Cele programu

Cel główny

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ograniczanie przyczyn i skutków zjawiska przemocy na terenie Gminy Morąg.

Cele szczegółowe

Cel 1. Wszechstronne wsparcie rodzin dotkniętych przemocą, opracowanie programów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań mających na celu poprawę sytuacji rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy w rodzinie.

Działania:

1. Organizowanie pomocy prawnej, psychologicznej, socjalnej, pedagogicznej i materialnej w ramach działalności i kompetencji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, gminnych placówek oświatowych.
2. Podejmowanie wspólnych przedsięwzięć z instytucjami, służbami, organizacjami pozarządowymi („dobre praktyki”), wymiana doświadczeń i wiedzy.
3. Tworzenie grup wsparcia dla rodzin zagrożonych/dotkniętych przemocą w rodzinie.
4. Organizowanie warsztatów specjalistycznych dla osób dotkniętych przemocą (rozwój oddziaływań terapeutycznych ukierunkowanych na osoby dotknięte przemocą w rodzinie i osoby stosujące przemoc w rodzinie)
5. Opracowanie ramowego programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie.
6. Opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Działania te będą realizowane w oparciu o następujące założenia:

- Sporządzaniu diagnozy tzw. „ grup ryzyka”;
- Poszerzaniu wiedzy na temat skutków przemocy w rodzinie;
- Zapobieganiu powielaniu złych wzorców rodzinnych i środowiskowych;
- Propagowaniu prawidłowych wzorców rodzicielskich;
- Nabywaniu umiejętności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.
- Organizację innowacyjnych form spędzania wolnego czasu, happeningi, imprezy rekreacyjne, różne formy aktywności uwzględniające indywidualne zainteresowania dzieci i młodzieży, dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne dla dzieci i

młodzieży ukierunkowane na zdobycie umiejętności radzenia sobie z sytuacją kryzysową.

Cel 2. Zwiększenie kompetencji i kwalifikacji pracowników służb, instytucji, organizacji pozarządowych (w szczególności pracowników oświaty, służby zdrowia, pomocy społecznej, policji, sądów, prokuratury i innych) specjalizujących się w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Morąg).

Działania:

1. Organizowanie wewnętrznych szkoleń interdyscyplinarnych w zakresie udzielania pomocy ofiarom przemocy.
2. Udział w szkoleniach organizowanych przez podmioty zewnętrzne, finansowanych ze środków własnych Gminy (z budżetu MOPS, GKRPA, placówek oświatowych).
3. Organizowanie szkoleń z zakresu procedury Niebieskiej Karty oraz udział członków Zespołu/grupy Interdyscyplinarnego w szkoleniach organizowanych przez inne podmioty.
4. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, sądami w sprawie kierowania sprawców przemocy na szkolenia korekcyjno-edukacyjne.

Działania te będą realizowane w oparciu o następujące założenia:

- Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń, co najmniej jeden raz w kwartale przez MOPS, Policję, GKRPA i pedagogów szkolnych lub z inicjatywy innych instytucji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.
- Organizowanie szkoleń przy współudziale przedstawicieli sądu (sędziowie, kuratorzy zawodowi i społeczni), asystentów rodziny.
- Finansowanie szkoleń dla pracowników samorządowych ze środków własnych jednostek i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (w ramach możliwości finansowych GKRPA sfinansowanie co najmniej jeden raz w roku szkolenia dla wszystkich członków Zespołu Interdyscyplinarnego w tym samym miejscu i czasie).

Cel 3. Podnoszenie świadomości społecznej dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości wsparcia

Działania:

1. Organizowanie i udział samorządu gminnego w kampaniach społecznych dotyczących zjawiska przemocy.
2. Opracowywanie i upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych i szkoleniowych dotyczących przemocy w rodzinie.
3. Organizowanie konferencji, warsztatów, szkoleń i pogadanek w zakresie problematyki przemocy w rodzinie.
4. Promowanie stylu życia i form komunikacji służących poprawie relacji społecznych i wzmocnieniu więzi rodzinnych.
5. Aktualizowanie w internecie bazy danych o placówkach udzielających wsparcia z zakresu pomocy społecznej i formach świadczonych usług.
6. Współpraca z mediami lokalnymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania te będą realizowane w oparciu o następujące założenia:

- Organizowanie kampanii społecznych, konkursów, konferencji, spotkań i pogadanek ze społecznością lokalną – na zebraniach z mieszkańcami, członkami organizacji pozarządowych.
- Podejmowanie współpracy z lokalnymi mediami.

5. REALIZATORZY PROGRAMU:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej .
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Komisariat Policji.
4. Placówki edukacyjne.
5. Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna.
6. Organizacje pozarządowe.
7. Urząd Miejski w Morągu.

6. OCZEKIWANE REZULTATY DZIAŁAŃ ZAWARTYCH W PROGRAMIE

1. Wypracowanie w Gminie spójnego i efektywnego systemu pomagania osobom i rodzinom z problemami przemocy.
2. Wdrażanie i kontynuowanie programów edukacyjnych i informacyjnych , wspierających i terapeutycznych, kierowanych do ofiar przemocy oraz korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w celu zapobiegania nasilaniu zjawiska przemocy, łagodzenia bądź eliminowania jej skutków oraz zapobiegania kolejnym aktom przemocy w rodzinie.
3. Wypracowanie modelu współpracy między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny w celu zapobiegania jej dysfunkcjom.
4. Zwiększenie liczby szkoleń dla przedstawicieli różnych grup zawodowych na temat diagnozowania przemocy i podejmowania interwencji
5. Zwiększenie liczby badań dotyczących zjawiska przemocy w Rodzinie
6. Wzrost wiedzy i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

7. MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Ocenie podlegać będzie stopień realizacji celów oraz zaangażowanie realizatorów poszczególnych zadań, w tym projektów i inicjatyw, jak również efektywność współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób i rodzin z problemami przemocy.

Wskaźnikami podlegającymi monitorowaniu zadania będą:

1. Ilość udzielonych porad prawnych,
2. Ilość podjętych procedur w zakresie Niebieskiej Karty.
3. Ilość udzielonych porad prawnych, psychologicznych, pedagogicznych., socjalnych, poradnictwa zawodowego i rodzinnego.
4. Liczba osób uczestniczących w konsultacjach ze specjalistami.
5. Ilość działań interdyscyplinarnych z zakresu przemocy w rodzinie

6. Ilość programów i liczba osób w nich uczestniczących.
7. Ilość przeprowadzonych szkoleń i liczba osób przeszkolonych.
8. Liczba zorganizowanych kampanii społecznych.
9. Ilość opracowanych i upowszechnionych materiałów edukacyjno-informatycznych.
10. Liczba przeprowadzonych konferencji, pogadanek, warsztatów, szkoleń oraz liczba osób biorących w nich udział.

8. FINANSOWANIE PROGRAMU

Działania podejmowane w ramach realizacji programu, związane z osiągnięciem wyznaczonych celów, finansowane będą ze środków budżetu Gminy. Przewiduje się również współudział środków z budżetu państwa oraz pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej w ramach działań wspólnotowych.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ
Marek Raćkowski